

MATERAC (10) *sb m*

materac (9), **materacz** *a. materac* (1) *Mącz.*

Pierwsze a oraz e jasne, drugie a pochylone.

sg N materąc (3). *♦ A materąc* (2). *♦ I materąc(e)m* (1). *♦ L materącu* (1). *♦ pl N materące* (2).
♦ G materąc(o)w (1).

Sł stp: matras, Cn notuje, Linde XVI (jeden z niżej notowanych przykładów) – XVIII w.

Worek wypchany włosiem, sianem, trawą, pierzem itd., podścielany na łóżko; culcitra Mącz, Calep, Cn; substramen, torus Cn (10) : Tlumok zlotogłowowi wielki na Materacz WyprKr 97, 95, 95v, 97v; Culcitra, Łóżysko/ to yeft/ Sák słomą/ liánem álbo liściem násłany/ które w łóże ná defzczki álbo ná dno kładą/ Niektórzy też wełną s zgrzebiámi/ bawełną y grubym pierzem/ tákowe pierziny nácieláją. Odśpodnią pięrzina [!] álbo Odespodni Piernat/ Máteracz/ ále to włoskie á nie polskie słowo Mącz 71a; SkarŻyw 309; ReszList 171; Calep 275b; Nie zázwždy Máteracow bawełną nátkánych/ Nie zázwždy potraw trzebá zázzywác ośpánych. KmitaSpit A4.

W charakterystycznych połączeniach: materac atlasowy (2), bawełną natkany, ubogi, wełniany; zostawić pod materacem; spać na materacu.

Zwrot: peryfr. »przesieść się z rogożej na materac« = zacząć dbać o wygody (1): iuż moje látá s kłoby wychodzą/ ták iż mułzę sie iuż przefiefc s koniá ná woz/ á z rogożey ná máterac. BielKron 476.

Synonimy: łóżysko, »odespodni piernat«, pierznik, »odespodnia pierzyna«, »spodnia pierzyna«.

AŻ